

W 160. ROCZNICĘ WYBUCHU POWSTANIA STYCZNIOWEGO

NASZE POWSTANIE

Teki edukacyjne: przedszkole – szkoły podstawowe

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

niepodległa

Projekt pn. „Powstańczy Arsenal” dofinansowano ze środków Biura „Niepodległa”
w ramach Programu Dotacyjnego „Powstanie Styczniowe 1863-1864”

Zadanie 1. Przeczytaj poniższy tekst i odpowiedz na dołączone do niego pytania.

Działo się to 160 lat temu, za czasów naszych pra-pra-pradziadków. Świat wyglądał wtedy zupełnie inaczej niż dziś. Wyobraźcie sobie, że większość ówczesnych domów, w których mieszkali ludzie, była z drewna. Nie było elektryczności oraz innych udogodnień, które znamy z naszego życia. Wszystkim żyło się dużo ciężiej niż nam. Jednak nie tylko z powodu braku urządzeń i maszyn, które towarzyszą nam na co dzień. W czasach, o których mówimy, nie było Polski... Jak to? Zapytacie... Przecież byli Polacy, nasi pra-pra-pradziadkowie! Tak byli i mieszkali w tym miejscu, w którym i my żyjemy. To wszystko prawda, ale Polska wtedy nie istniała. Jej nazwa została wymazana z mapy ówczesnej Europy. Pod koniec XVIII wieku trzy państwa europejskie, sąsiedzi Polski, tj. Prusy, Rosja i Austria zawarły między sobą sojusz, na podstawie którego ich wojska wkroczyły na ziemię polskie i je zajęły. Rozpoczęła się epoka tzw. zaborów, w której to ziemię polską zostały podzielone i znajdowały się pod władzą państw zaborczych: Rosji, Prus i Austrii. W późniejszym czasie powstało tzw. Księstwo Warszawskie, a następnie Królestwo Polskie, które było całkowicie zależne od władz rosyjskich. W tym okresie Polacy pozbawieni zostali wielu praw i wolności. Jednocześnie musieli wypełniać polecenia obcych władz. W tym okresie Polacy wielokrotnie chwyтали za broń by odzyskać wolność i odbudować swoją Ojczyznę. W listopadzie 1831 roku wybuchło tzw. Powstanie Listopadowe, które jednak zakończyło się klęską. W styczniu 1863 roku 160 lat temu wybuchło Powstanie Styczniowe. Objęło ono ziemię polską zajęte przez Rosję. Polacy zorganizowali swoje władze oraz wojska powstańcze. Przez ponad rok powstańczy walczyli z przeważającymi siłami rosyjskimi. Brak broni oraz przewaga sił rosyjskich spowodowały, że powstanie upadło. Jego legenda jednak przetrwała. Kolejne pokolenia kultywowały pamięć o powstaniu styczniowym, wspominając jego bohaterów, których postacie stały się wzorem do naśladowania przez kolejne generacje Polaków.

Pytania:

- 1. Dlaczego Polski nie było na mapie?*
- 2. Jakie państwa dokonały rozbioru ziem polskich?*
- 3. Jak Polakom żyło się pod władzą obcych państw?*
- 4. Którą dziś obchodzimy rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego?*
- 5. Dlaczego powstanie zakończyło się porażką?*
- 6. Dlaczego należy pamiętać o powstaniu i jego bohaterach?*

Zadanie 2. Porównaj współczesną mapę Europy z mapą Europy z I poł. XIX wieku. Jakie widzisz różnice?

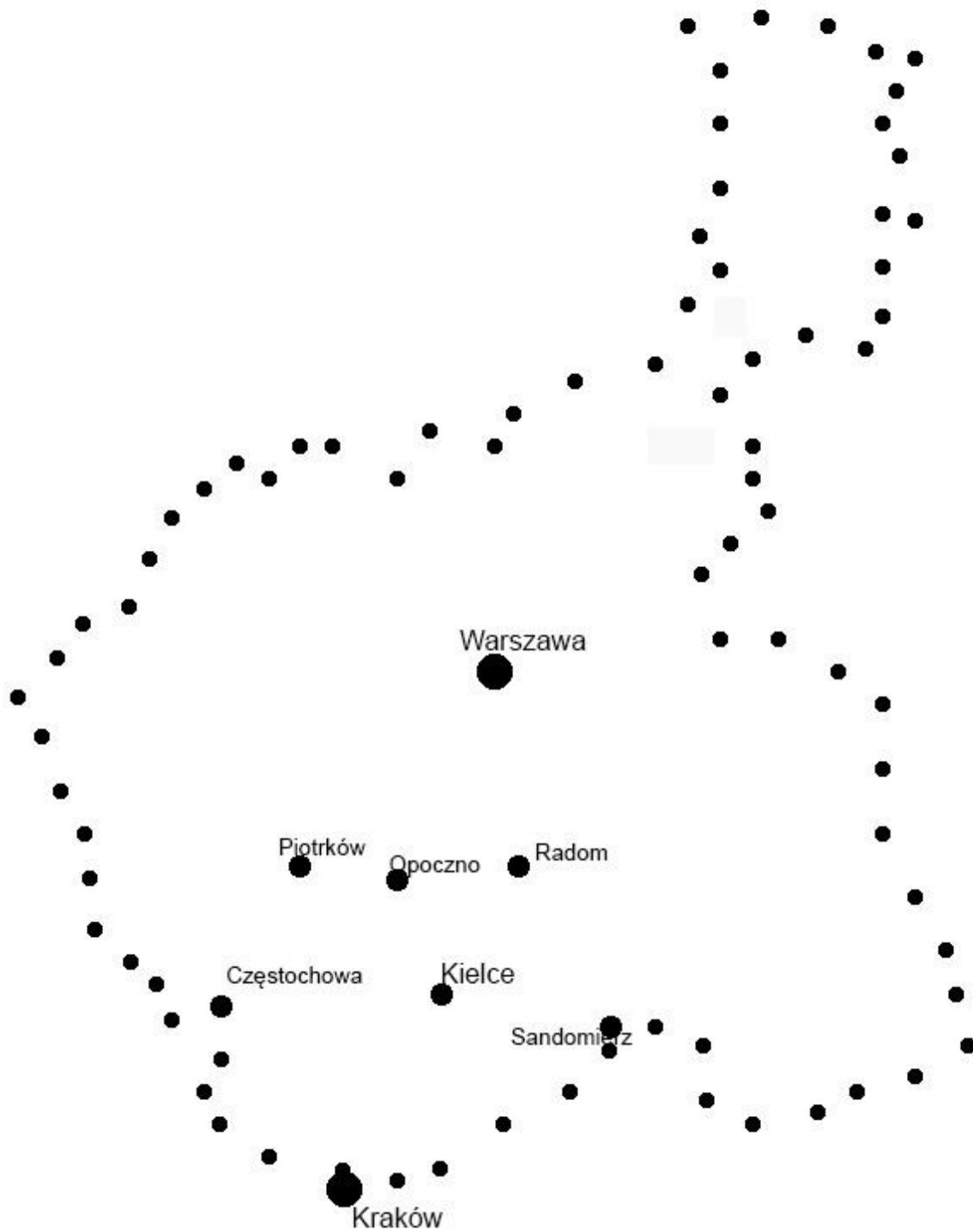
Europa w XXI w.

Europa w I poł. XIX w.

Zadanie 3. Połącz wszystkie punkty ze sobą za pomocą linii. Otrzymasz mapę Królestwa Polskiego z okresu Powstania Styczniowego.

Zadanie 4. Namalowany w 1866 roku przez Artura Grottgera obraz pt. „Pożegnanie powstańca” to jedna z najbardziej znanych ilustracji Powstania Styczniowego. Proszę opisz przedstawioną przez malarza scenę.

Zadanie 5. *Herb Powstania Styczniowego.* Herb to znak lub rysunek o różnych barwach, przedstawiający osoby, rzeczy i przedmioty ważne dla danej grupy osób np. rodziny lub mieszkańców danego miasta. W okresie Powstania Styczniowego jednym ze znaków, które umieszczano na powstańczych chorągwiach były herb powstania, który posiadał swoje barwy. A według Ciebie, jakie kolory powinien on posiadać? Proszę pokoloruj go z wykorzystaniem kolorowych kredek. Pamiętaj że każdy z kolorów oznacza coś innego:

- złoty (żółty): entuzjazm, władza, radość, pozytywna energia.
- biały: czystość, lojalność, szlachetność, dobro.
- czerwony: waleczność, odwaga, walka, zwycięstwo
- zielony: nadzieja, równowaga, młodość.
- niebieski: wierność, lojalność, prawda.
- czarny: smutek, żaloba, zagrożenie, prostota.

Zadanie 6. Jednym z symboli Powstania Styczniowego jest czapka rogatywka, która noszona była przez powstańców. Z braku broni byli oni uzbrojeni jedynie w prostą broń drzewcową, w tym zwykłe kosy, które oprawiano w drewniane drągi i ustawiano na tzw. „sztorc”. W ten sposób kosa do cięcia trawy zamieniała się w broń podobną do włóczni lub halabardy. Dorysuj brakującą część postaci powstańca. Pamiętaj o właściwym ubraniu! Powstanie rozpoczęło się w styczniu!

Zadanie 7. Artur Grottger to polski rysownik, który stworzył cykl rysunków o powstaniu, który zatytułował „Polonia”. Za ich pomocą przedstawił wybrane epizody z powstania styczniowego. Oto jeden z tych rysunków pt. „Bitwa”. Przypatrz się dobrze jego wersji A i B. Czy znajdziesz 5 różnic między nimi?

Rysunek A.

Rysunek B.

Zadanie 8. Powstańcy do przekazywania sobie informacji o ruchach wojsk wykorzystywali różne rodzaje szyfrów, za pomocą których szyfrowali swoje wiadomości. Niektóre z nich wykorzystywano już w starożytności. Jednym z systemów szyfrowania wiadomości był tzw. szyfr Polibiusza-nazwany tak od nazwiska greckiego historyka. W systemie tym wiadomość szyfrowano za pomocą cyfr, którymi oznaczano poszczególne litery. Pomocna była w tym specjalna tabela:

	1	2	3	4	5
1	A	B	C	D	E
2	F	G	H	I/J	K
3	L	M	N	O	P
4	Q	R	S	T	U
5	V	W	X	Y	Z

A może i Ty spróbujesz zaszyfrować wiadomość:

Uwaga. W Końskich Moskale.

U	W	A	G	A
W	K	O	Ń	S
K	I	C	H	M
O	S	K	A	L
E				

Spróbuj też odczytać zaszyfrowaną informację:

52	33	34	13	54
24	13	23	35	34
22	34	33	24	32
54	12	34	43	11
25				

Zadanie 9. Między literami ukryto słowa związane z Powstaniem Styczniowym, zdołasz wszystkie je wykreślić?

O	I	H	F	D	G	D	S	R	E	B	F	G	H	S	C	C	A	E	O
A	S	K	A	R	A	B	I	N	U	I	O	J	H	G	F	D	E	R	Y
R	X	V	B	Q	S	D	F	G	V	E	R	T	G	S	A	B	Y	T	H
D	F	V	V	S	D	F	V	Q	G	R	R	D	F	G	E	J	H	G	G
G	P	D	H	G	V	B	I	O	S	A	F	T	V	R	S	M	F	B	F
H	O	O	T	B	N	U	H	G	F	F	P	G	G	H	J	J	N	H	V
JK	W	A	Q	W	D	S	D	S	G	R	O	I	N	T	O	U	M	U	B
T	S	B	F	E	R	O	P	C	H	O	I	O	M	U	J	G	I	M	N
R	T	X	C	V	S	M	A	V	D	G	U	M	O	O	C	R	U	M	M
E	A	S	J	K	Z	R	T	B	N	A	Y	N	P	L	Z	U	O	A	K
W	N	T	H	J	A	Y	H	N	B	T	T	R	T	H	Y	J	P	W	L
B	I	V	D	F	B	H	J	K	U	Y	B	F	D	R	Z	T	T	Y	T
B	E	D	F	G	L	E	W	R	T	W	H	G	B	D	N	C	B	B	M
T	Y	U	I	O	A	R	T	E	E	K	T	Y	U	E	A	I	N	M	K
C	V	B	N	R	D	S	D	F	G	A	D	S	G	F	S	A	G	T	Y
A	D	F	G	H	R	V	C	J	A	U	M	H	T	E	F	H	Q	W	T

Zapisz odnalezione przez Ciebie wyrazy:

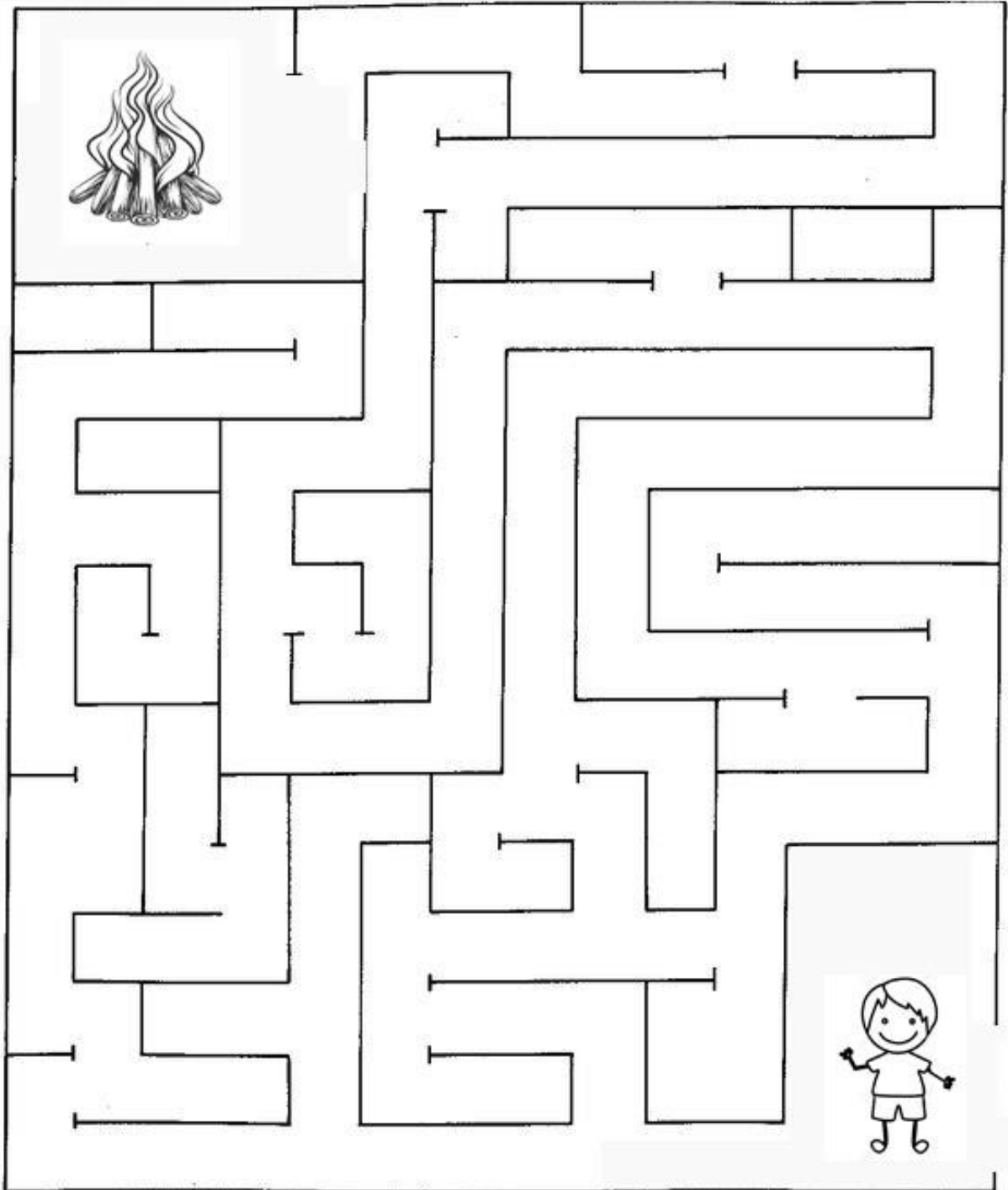
.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. Obóz partyzancki. Niełatwo się do niego dostać. Najczęściej zakładany był w trudno dostępnych miejscach, z dala od dróg i ludzkich osad. To właśnie tam partyzanci mogli czuć się bezpiecznie i przygotowywać się do walki z wrogiem. A czy ty odnajdziesz drogę do partyzanckiego obozu?

Zadanie 12. Pokoloruj postacie powstańców. Każdy z nich, jak widzisz, nosi inny mundur i uzbrojenie.

